

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Επιθεώρηση

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών

ΤΕΥΧΟΣ 3^ο 2020 ▶ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

κατά τον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο (Α΄ Μέρος)

ΛΟΓΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ, Ο ΣΟΥΝ ΤΣΟΥ
ΚΑΙ Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ
ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ ΩΣ ΠΟΙΜΕΝΑΡΧΗ
ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ
ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΣΠΣΞ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ3 (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ)

ΠΡΟΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Επιθεώρηση

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1883 • ΤΕΥΧΟΣ 3^ο 2020

• Αριθμός λογαριασμού του Περιοδικού Τράπεζα Πειραιώς
6915-130036-953 • IBAN: GR7901719150006915130036953

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Στελέχη ε.ε. και Πολιτικό προσωπικό > 2,40€ ανά έτος
του Στρατού Ξηράς

- Το Περιοδικό αποστέλλεται στη Μονάδα-Υπηρεσία που υπηρετεί ο συνδρομητής.
- Για τη διαχείριση της συνδρομής των ε.ε. στελεχών λειτουργεί η εφαρμογή του Περιοδικού στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του army.gr

Στελέχη ε.α. του Στρατού Ξηράς > 2,94€ ανά έτος
Ιδιώτες, Σύλλογοι κ.λπ. > 5,87€ ανά έτος

- Καταθέτουν τη συνδρομή στον Αριθμό Λογαριασμού Τραπέζης του Περιοδικού και αποστέλλουν την απόδειξη καταθέσεως (με FAX, e-mail ή ταχυδρομικώς) μαζί με το απόκομμα συνδρομής.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Απλή (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 16,30€ ανά έτος
Συστημένη (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 23,80€ ανά έτος

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΝΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Απλή (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 14,20€ ανά έτος
Συστημένη (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς) > 21,60€ ανά έτος

- Οι συνδρομητές Εξωτερικού εκδίδουν τραπεζική επιταγή από κατάστημα Ελληνικής Τράπεζας στο Εξωτερικό προς τον Αριθμό Λογαριασμού Τραπέζης του Περιοδικού (στη διεύθυνση του Περιοδικού).

Δωρεάν προβολή του Περιοδικού για τους μαθητές των Παραγωγικών Σχολών του Στρατού Ξηράς, μέσω της εφαρμογής του Περιοδικού στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του army.gr

Την εφαρμογή του Περιοδικού θα τη βρείτε στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του www.army.gr

ΑΠΟΚΟΜΜΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ3 (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ)
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
1020 ΣΤΓ
Στρατόπεδο Παπάγου, Μεσογείων 227-231, Χολαργός, Τ.Κ. 15 561

Διευθυντής Έκδοσης

τηλ. 210 6553978

Διαχείριση Συνδρομητών

τηλ. & fax 210 6553979

e-mail: ekdosis@army.gr

Επώνυμο: ..... Όνομα: .....
 Ιδιότητα: ..... Νέα Συνδρομή Ανανέωση Συνδρομής
 Οδός: ..... Αριθμός: ..... Τ.Κ.: .....
 Πόλη: ..... Τηλ: .....
 ΑΦΜ (για τους ε.α.): ..... e-mail: .....
 Επιλογή Μέσου: Έντυπο ή CD ή Online (pdf)*

*Για τους ε.ε. και ε.α. συνδρομητές μέσω της εφαρμογής του Περιοδικού στο army.gr και για τους λοιπούς μέσω e-mail

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ Επιθεώρηση

2020 - ΤΕΥΧΟΣ 3^ο
(ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ)

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΓΕΣ/Δ3

(Διεύθυνση Ενημέρωσης και Δημοσίων Σχέσεων)

Διευθυντής ΓΕΣ/Δ3
Ταχσος Γεώργιος Μπάγδανος

Διευθυντής Έκδοσης
Τμηματάρχης 4^ο Τμήματος (Στρατιωτικές Εκδόσεις)
Σχπς (ΠΖ-ΕΥ) Χρήστος Χριστόπουλος

Καταχώριση Συνδρομητών
Καταχώριση Μελετών
Αλλίας (ΠΖ) Ιωάννης Μουρκογιάννης

Επιμέλεια Κειμένου
ΜΥ Μαρία Ρέκκα

Επεξεργασία Φωτογραφίας
Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Multimedia
ΜΥ Βασιλική Κιρτζαλίδου
ΜΥ Μαρία Ρέκκα
ΜΥ Στέλλα Κοντουδάκη

Υποστήριξη Δικτυακού Τύπου (INTERNET)
ΚΕΠΥΕΣ

Εκτύπωση
ΤΥΕΣ

Στοιχεία Επικοινωνίας

τηλ.: 210 655 3978 (Διευθυντής Έκδοσης)
τηλ. & fax: 210 655 3979 (Διαχείριση Συνδρομητών-Μελετών)
τηλ.: 210 655 3166-67 (Καλλιτεχνική Επιμέλεια)
e-mail: ekdosis@army.gr
http://www.army.gr

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν επιτρέπεται η αντιγραφή και αναδημοσίευση των άρθρων χωρίς την έγγραφη συναίνεση του ΓΕΣ.

ΟΡΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Η Στρατιωτική Επιθεώρηση δέχεται για δημοσίευση εργασίες πρωτότυπες ή από μετάφραση, σύμφωνα με την Πάγια Διαταγή του ΓΕΣ 0-17/2001, που αφορούν τις παρακάτω κατηγορίες θεμάτων:

Στρατιωτικά Θέματα: Εθνική Άμυνα, Τακτική και Στρατηγική, Οργάνωση των Ενόπλων Δυνάμεων, Πολεμικά Μέσα και Υλικά-Όπλα μαζικής καταστροφής, Ευρωπαϊκής Άμυνας-Στρατού, Νέες Απειλές (Στρατιωτικές-Οικονομικές-Ηλεκτρονικές), Ηγεσία-Ηθικές Δυνάμεις, Στρατιωτική Γεωγραφία, Στρατιωτική Ιστορία, Διοικητική Μέριμνα, Τεχνολογικές Εξελίξεις.

Γενικότερα θέματα Στρατιωτικής-Πολιτικής Φύσης: Παγκόσμιο Περιβάλλον, Συνασπισμοί, Συμμαχίες, Διεθνείς Οργανισμοί, Πόλεμοι Χαμηλής Έντασης, Καταπολέμηση Οργανωμένου Εγκλήματος, Διεθνείς Τάσεις και Εξελίξεις, Δίκαιο του Πολέμου, Ανθρωπιστικές Επεμβάσεις, Γεωπολιτικά-Γεωφυσικά-Διαστήματος, Εξελίξεις των Εθνικών Θεμάτων.

Εγκυκλοπαιδικά Θέματα: Οικονομικά και Πολιτισμού, Κοινωνικά, Θρησκευτικά, Φιλοσοφικά, Τέχνες-Επιστήμης, Ιστορικά, Λειτουργία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος και των Δημοκρατικών θεσμών, οποιοδήποτε εγκυκλοπαιδικό θέμα για την επιμόρφωση των στελεχών του ΣΕ.

Περιορισμοί για τη συνταξη και υποβολή των εργασιών:

- να χρησιμοποιείται η δημοτική γλώσσα, χωρίς υπερβολές και ακρότητες.
- να μην υπερβαίνουν τις 20 σελίδες (A4), συμπεριλαμβανομένων των τυχόν συγγραμμάτων, εικόνων και φωτογραφιών και να μην περιέχουν διαβηθισμένες πληροφορίες.
- να μην περιέχουν σχόλια και κρίσεις σε βάρος προσώπων και να κινούνται μέσα σε ευπρεπές, τεκμηριωμένο επιστημονικό και τεχνικό πλαίσιο, χωρίς αιχμές, οξύτητες και προκλήσεις.
- να μην εκτρέπονται σε κρίσεις για την επίσημη πολιτική της χώρας και να μην εξιστορούν γεγονότα πολιτικής φύσεως που μπορούν να δημιουργήσουν προστριβές στο εσωτερικό της χώρας και με άλλα κράτη.
- να υποβάλλονται σε δύο αντίτυπα και σε οπτικό δίσκο (CD ή DVD) σε ηλεκτρονική μορφή (π.χ. Microsoft Word), συνοδευόμενα από σύντομο βιογραφικό του συντάκτη με τα στοιχεία επικοινωνίας του και εάν είναι δυνατόν, από ανάλογο φωτογραφικό υλικό (ανάυψος 300 dpi), κατάλληλο για αναπαραγωγή.
- να αναφέρονται ευκρινώς ο συγγραφέας, ο τίτλος, ο εκδοτικός οίκος, ο τόπος-χρονολογία-αριθμός έκδοσης για αναφορές σε πηγές και δημοσιεύσεις άλλων συγγραφέων-φορέων ή εφόσον πρόκειται για εργασία η οποία προέρχεται από αναπαραγωγή ή μετάφραση βιβλίου, άρθρου ή κειμένου.
- να καταγράφονται υποχρεωτικά οι βιβλιογραφικές αναφορές.

- 1 Οι συντάκτες είναι υπεύθυνοι για το περιεχόμενο της εργασίας τους και την εξασφάλιση άδειας για τη χρησιμοποίηση των πηγών και βιβλιογραφικών αναφορών-παραπομπών, καθώς και των πνευματικών δικαιωμάτων.
- 2 Οι εργασίες που δημοσιεύονται στη Στρατιωτική Επιθεώρηση εκφράζουν τη γνώμη και τις σκέψεις των συγγραφέων και όχι αναγκάια τις αντιλήψεις ή το δόγμα του Γενικού Επιτελείου Στρατού.
- 3 Οι εργασίες επετειακού χαρακτήρα (28^η Οκτωβρίου-25^η Μαρτίου κ.λπ.), θα πρέπει να υποβάλλονται τουλάχιστον προ εξαμήνου, έτσι ώστε να δημοσιεύονται ως επίκαιρες στο Περιοδικό μας.
- 4 Οι συντάκτες, εφόσον δημοσιευθεί η εργασία τους, δικαιούνται για κάθε τυπογραφική σελίδα (μεγέθους χαρτιού 17,5 x 25 εκ.) 2.300 έως 2.700 γραμμάτων αμοιβή 6,53€ για πρωτότυπη μελέτη και 3,97€ για εργασίες από μετάφραση, σύμφωνα με την ΚΥΑ Υπ. Αριθμ. 2/76198/0022 (ΦΕΚ 208/τΒ'/11-02-2008). Οι δικαιούχοι μετά την έκδοση και διανομή του αντίστοιχου τεύχους του Περιοδικού, μπορούν να επικοινωνούν με τη Δνση Χρηματικού του ΤΥΕΣ στο τηλ.: 210 6552659.
- 5 Οι εργασίες που υποβάλλονται στο Περιοδικό γνωμοδοτούνται από την Επιτροπή Σύνταξης για τη δημοσίευσή τους ή μη, και ανεξάρτητα από την απόφαση η επιστροφή τους δεν προβλέπεται.
- 6 Για περισσότερες πληροφορίες και διευκρινίσεις, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με τη διεύθυνση του Περιοδικού.

Πρόλογος έκδοσης

Αγαπητοί Αναγνώστες,

Σας καλωσορίζουμε στο 3ο τεύχος του 2020 της *Στρατιωτικής Επιθεώρησης*, του αρχαιότερου Περιοδικού του Στρατού, που εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1883.

Το τεύχος μας αυτό ξεκινάει με την παρουσίαση της Σχολής Πολέμου Στρατού Ήφρας, της Σχολής που διαπλάθει τους αυριανούς ηγέτες Αξιωματικούς που θα εμπνεύσουν και θα συμβάλλουν αποφασιστικά στη συνεχή προσαρμογή του ΣΞ στις εκάστοτε επιχειρησιακές απαιτήσεις.

Με την ευκαιρία του εορτασμού των 80 χρόνων από το ηρωικό έπος του 1940, αναλογίζεται κανείς ότι η κάθε μέρα του ετήσιου ημερολογίου παραπέμπει και σε κάποιο αγώνα με ανυπολόγιστες θυσίες για την ελεύθερη επιβίωση αυτής της χώρας. Το άρθρο «Χερσαίες Επιχειρήσεις κατά τον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο» που δημοσιεύουμε καταδεικνύει ακριβώς, χάρη στη λεπτομερέστατη εργασία του αρθρογράφου, ότι κάθε βήμα και στον πόλεμο του '40 υπήρξε ανά πάσα στιγμή κατάθεση αίματος και θυσίας.

«Η Στρατηγική, ο Σουν Τσου και η Μάχη του Μαραθώνα» αφορά σε μια πρωτότυπη μελέτη που συγκρίνει τη θεωρία του Κινέζου φιλοσόφου με την πολεμική τεχνική που αναπτύχθηκε στον Μαραθώνα, καταλήγοντας στη διαπίστωση της συνέπειας των εκατέρωθεν αρχών.

Στις σελίδες του αφιερώματος στον Άγιο Νεκτάριο μπορεί κανείς να αντιληφθεί πώς οι Έλληνες μέσω της φιλοσοφίας τους εγκολπώθηκαν στη ζωή τους τον χριστιανικό τρόπο σκέψης και ζωής σε τόσο μεγάλο βαθμό, ώστε στους μετέπειτα αγώνες τους ήταν αδιαχώριστες η πίστη στον Χριστό και η Ελευθερία της πατρίδας.

Διανθίζοντας το τεύχος μας με ευρήματα από όσα σημαντικά έχουν ειπωθεί, γραφεί ή αποτυπωθεί φωτογραφικά, ευχόμαστε το Περιοδικό μας να εξακολουθήσει να σας προσφέρει ευχάριστη και ενδιαφέρουσα συντροφιά.

Η Συντακτική Ομάδα

Περιεχόμενα

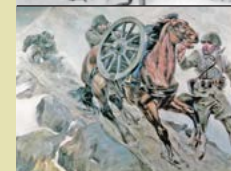
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

σελ. **6**
ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΉΦΡΑΣ

ΑΡΘΡΑ

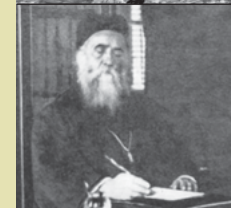
σελ. **16**
ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΟΪΤΑΛΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ (Α΄ ΜΕΡΟΣ)
Ανχης (ΤΘ-ΕΥ) Γεώργιος Νίκας

σελ. **42**
ΛΟΓΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ
Δέσποινα Κακομήτα

σελ. **44**
Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ, Ο ΣΟΥΝ ΤΣΟΥ ΚΑΙ Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ
Σχης (ΠΖ) Μιχαήλ Πλουμής

σελ. **64**
Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ ΩΣ ΠΟΙΜΕΝΑΡΧΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Βαρβάρα Γιαννακοπούλου

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
σελ. **76**

ΖΕΙΔΩΡΗ ΚΑΛΛΙΠΕΙΑ
σελ. **80**

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
σελ. **82**

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
σελ. **92**

Σχολή Πολέμου Στρατού Ξηράς

Έμβλημα Σχολής

Το έμβλημα της Σχολής απεικονίζει την κεφαλή της σπουδαιότερης στρατηγικής μεγαλοφυΐας όλων των εποχών, του Μεγάλου Αλεξάνδρου, φέροντας την κάλαμο αριστερά –σύμβολο γνώσης και σπουδής– και το ξίφος δεξιά, σύμβολο ισχύος και αποφασιστικότητας.

Φέρει την επιγραφή «Εστράτηγησεν προς το νικήσαι», από το έργο του Πλούταρχου *Αλέξανδρος*, και σημαίνει «στη νίκη (του Αλέξανδρου) συντέλεσε η στρατηγική του ικανότητα». Ρήση που σε συνδυασμό με τις αναφερόμενες απεικονίσεις και σύμβολα αντικατοπτρίζει την κύρια προσπάθεια της Σχολής για τη διαμόρφωση Επιτελών και Διοικητών, ικανών να σχεδιάζουν και να διεξάγουν επιχειρήσεις που να εξασφαλίζουν τη νίκη σε όλες τις διαστάσεις του σύγχρονου πεδίου μάχης.

Η Σχολή Πολέμου του Στρατού Ξηράς με μεθοδικότητα, σεβασμό στις παραδόσεις, πίστη στο ανθρώπινο δυναμικό, επίγνωση της Ιστορίας, πλήρη αντίληψη του παρόντος και με βλέμμα στο μέλλον, αποτελεί τον χώρο διάπλασης των αυριανών Αξιωματικών ηγετών που θα είναι ικανοί να εμπνεύσουν και να συμβάλλουν αποφασιστικά στη συνεχή προσαρμογή του ΣΞ στις εκάστοτε επιχειρησιακές απαιτήσεις, προκειμένου να είναι πάντα σύγχρονος, αποτελεσματικός και ισχυρός πυλώνας αποτροπής της χώρας μας.

ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΟΪΤΑΛΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ

Ανχης (ΤΘ-ΕΥ)
Γεώργιος Νίκας,
Ιστορικός

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Εισαγωγή

Ο Ελληνοϊταλικός Πόλεμος του Οκτωβρίου του 1940 ήταν αναμφίβολα μια από τις σημαντικότερες στιγμές στη σύγχρονη ελληνική στρατιωτική ιστορία. Η Ελλάδα προσπάθησε να αποφύγει την εμπλοκή της στον ήδη εξελισσόμενο (από την 1η Σεπτεμβρίου 1939) Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ανεχόμενη την ιταλική επιθετικότητα, η οποία κορυφώθηκε με τον τορπιλισμό του εύδρομου «Ελλη» στις 15 Αυγούστου 1940 στην Τήνο. Η συγκεκριμένη αποστολή ήταν μέρος της εντολής του Κυβερνήτη των Δωδεκανήσων Τσέζαρε Μαρία ντε Βέκκι (Cesare Maria de Vecchi) στον Κυβερνήτη του υποβρυχίου «Δελφίνο» Τζιουζέπε Αϊκάρντι (Giuseppe Aicardi) «να βυθίσει οτιδήποτε στην περιοχή Τήνου και Σύρου». Κατά τον Κυβερνήτη του υποβρυχίου, ο Ντε Βέκκι του έδωσε την εντύπωση ότι η ένοπλη σύγκρουση της Ιταλίας με την Ελλάδα ήταν επικείμενη και αναπόφευκτη.¹

Αν και ήταν από την πρώτη στιγμή γνωστό στην ελληνική κυβέρνηση ποιος ήταν ο θύτης, η ελληνική κυβέρνηση διαπίστωσε πως η κατάσταση θα επιδειωνόταν άμεσα, με αποτέλεσμα να δώσει εντολή για τη μέγιστη επίσπευση της προς πόλεμο προπαρασκευής της χώρας.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να επισημάνουμε πως η προπαρασκευή της χώρας για πολεμική αναμέτρηση είχε ξεκινήσει ήδη από πολύ νωρίτερα, από το 1935. Λίγο αργότερα, το 1936, ο Πρωθυπουργός της χώρας, Ιωάννης Μεταξάς, σε ομιλία του στο Ανώτατο Ναυτικό Συμβούλιο θα εκφέρει την πρόβλεψη πως θα υπάρξει πόλεμος μεταξύ του αγγλικού και του γερμανικού συγκροτήματος, ο οποίος θα είναι χειρότερος από τον προηγούμενο (Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος) και ότι θα είναι αδύνατον να μην εμπλακεί η Ελλάδα.²

Ήταν επόμενο να ξεκινήσει μια προσπάθεια αμυντικής προετοιμασίας (πρόγραμμα οχύρωσης συνόρων, εξοπλιστικό πρόγραμμα κ.λπ.), η οποία αρχικά (προ του 1939) αντιμετώπιζε ως επικείμενο εχθρό τη Βουλγαρία (η οποία ασκούσε αναθεωρητική πολιτική). Με την κατάληψη της Αλβανίας από την Ιταλία (Απρίλιος του 1939), τα σχέδια όλα θα αναθεωρηθούν και θα μετατοπιστεί ο προσανατολισμός της αμυντικής προσπάθειας προς τη μεριά της Αλβανίας.

Η συνεχής προσπάθεια από την πλευρά του ελληνικού Επιτελείου είχε ως αποτέλεσμα να εκπονηθεί μία σειρά από επιτελικά σχέδια, τα οποία προετοίμαζαν τόσο από υλική όσο και από ψυχολογική άποψη το στράτευμα για την επερχόμενη σύγκρουση. Επιγραμματικά, αναφέρονται οι παρακάτω επιτελικές ενέργειες-σχέδια:

- Τροποποιήθηκε δύο φορές (ΑΝ 776/1937, ΑΝ 2005/1939) ο Οργανισμός του Στρατού σε εκτέλεση των στρατιωτικών συμφωνιών της Βαλκανικής Συνεννοήσεως και

¹Knox Macgregor, *Mussolini Unleashed 1939-1941 Politics and Strategy in Fascist Italy's Last War*, (Cambridge University Press, Cambridge 1982), 174.

²Δημήτριος Φωκάς, *Εκθεσις επί της δράσεως του Ναυτικού κατά τον πόλεμον 1940-1944*, τ. 1, Αθήναι: Τυπογραφείο Π.Ν., 1953, 10.

Έκθεση της μαθήτριας Β' Δημοτικού Δέσποινας Κακομήτα

Πέμπτη 26 Οκτωβρίου 1995

Από αυτά που είπαμε στην τάξη μας, απ' όσα θα ακούσεις στη σχολική γιορτή, απ' όσα θα δείς στην παρέλαση και την τηλεόραση, γράψε για τη γιορτή του ΟΧΙ και της σημαίας.

Πριν 55 χρόνια, στις 28 Οκτωβρίου του 1940, όλη η Ελλάδα ξεσηκώθηκε, στο πόδι και είπε το μεγάλο ΟΧΙ στους Ιταλούς, που ήρθαν να μας πάρουν και να σκλαβώσουν την ομορφή πατρίδα μας. Τότε από όλη την Ελλάδα, τα παλικάρια, έτρεξαν και γιύθηκαν στρατιώτες. Πήραν τα όπλα και χρήγορα βρέθηκαν στα σύνορα της Αλβανίας και εμπόδισαν τους εχθρούς να μπούν στην Ελλάδα. Ο χειμώνας ήταν πάρα πολύ βαρύς.

μή για το λαό μας. Στα σχολεία γίνονται γιορτές με πατριωτικά τραγούδια και ποιήματα. Καταβότουμε στεφάνια με δάφνες και λουλούδια στα μνημεία των ηρώων για να τους τιμήσουμε. Σε όλα τα σπίτια υψώνουμε τη γαλανόλευκη σημαία που είναι το σύμβολο του έθνους μας! Στις πόλεις και στα χωριά γίνονται στρατιωτικές και μαθητικές παρελάσεις. Το ραδιόφωνο και η τηλεόραση μεταδίδουν και παίζουν πατριωτικά εμβατήρια και πολεμικά έργα.

Δέσποινα Κακομήτα

Το κρύο ήταν ανυπόφορο. Το χιόνι έφτανε μέχρι το στήθος τους. Εκεί πάνω στα ψηλά βουνά της Πίνδου και της Αλβανίας οι στρατιώτες μας πολέμησαν γενναία και νίκησαν τους Ιταλούς. Πάρα πολλοί Έλληνες στρατιώτες σκοτώθηκαν στις μάχες σώμα με σώμα και πάρα πολλοί έμειναν ανάπηροι, χάνοντας πόδια ή χέρια από τα κρουσάκια. Αλλά και όλοι οι άλλοι Έλληνες, γυναίκες, γεροι, παιδιά, βοήθησαν όπως μπορούσαν σαν μια θημνια από στάχνα, για να νικήσουμε. Τη νίκη μας αυτή, κάθε χρόνο, στις 28 Οκτωβρίου την γιορτάζουμε με υπερηφάνεια όλοι οι Έλληνες, γιατί είναι μια ιστορική μέρα για την πατρίδα μας. Είναι μια μέρα γεμάτη δόξα και τι-

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ, Ο ΣΟΥΝ ΤΣΟΥ

Σχης (ΠΖ) Μιχαήλ Πλουμής

ΚΑΙ Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ

Με αφορμή τη συμπλήρωση 2.500 χρόνων από την κορύφωση των Μηδικών Πολέμων, το άρθρο αυτό σκοπεύει να αναδείξει τη σύμπτωση της στρατηγικής που εφάρμοσε ο Μιλτιάδης στη Μάχη του Μαραθώνα (490 π.Χ.) με τη στρατηγική και τις διδαχές του μεγάλου Κινέζου φιλοσόφου Σουν Τσου (544-496 π.Χ.). Η διαπίστωση της σύμπτωσης αυτής αναδεικνύει την εν λόγω Μάχη στον δυτικό κόσμο, ως πρότυπο της στρατηγικής του μεγάλου Κινέζου θεωρητικού και πρακτικού του πολέμου. Προς τούτο, το άρθρο αρχικά επιχειρεί μια επισκόπηση της βιβλιογραφίας για τη στρατηγική, κάνοντας μια εκτενέστερη αναφορά σε αυτή του Σουν Τσου. Κατόπιν, εξιστορούνται εν συντομία τα της σχεδίασης και της διεξαγωγής της Μάχης του Μαραθώνα. Στο τέλος, γίνεται η διαπίστωση της συνέπειας των αρχών της σχεδίασης και της διεξαγωγής της Μάχης με τις αρχές της στρατηγικής και τις διδαχές του Σουν Τσου.

Μην καταδέχεσαι να ρωτάς:
«Θα νικήσουμε; Θα νικηθούμε;»
Πολέμα!
Νίκος Καζαντζάκης

Η Στρατηγική Επισκόπηση Βιβλιογραφίας επί των Αρχών της Στρατηγικής

Το 1939, ο Λίντελ Χαρτ όρισε τη στρατηγική ως την τέχνη της κατανομής και της εφαρμογής στρατιωτικών πόρων για την εκπλήρωση πολιτικών στόχων.¹ Ο ορισμός αυτός πρεσβεύει πλέον την παραδοσιακή αντίληψη και αποκλίνει από την ορολογία που χρησιμοποίησε ο Κλαούζεβιτς. Ο τελευταίος όρισε τη στρατηγική ως τη σχετική θεωρία της χρήσεως των συμπλοκών για την εξυπηρέτηση του πολέμου, με στόχο την επίτευξη του πολιτικού σκοπού του μέσω της νικηφόρας μάχης.² Κατά τον Ζομινί, η στρατηγική είναι η τέχνη της χαρτογραφικής σχεδίασης του πολέμου και περιλαμβάνει τα στοιχεία ελιγμού της στρατιωτικής δύναμης, όπως επί παραδείγματι τα αποφασιστικά σημεία, τη στρατιωτική βάση, τη ζώνη επιχειρήσεων και άλλα σε ένα θέατρο επιχειρήσεων.³

Η στρατηγική σε υψηλό επίπεδο είναι η τέχνη της χρήσεως των παραγόντων ισχύος ενός κράτους, δηλαδή της διπλωματίας, των πληροφοριών, των ενόπλων δυνάμεων και της οικονομίας, με τρόπο δημιουργικό, προκειμένου να εκπληρωθεί ο εθνικός σκοπός του, δηλαδή η διατήρηση του εδάφους του, η ασφάλεια του

Η μόνη στρατηγική
ΤΑΧΥΤΗΣ, ΟΡΜΗ.
Ταγματάρχης
Ιωάννης Βελισσαρίου*

*Ξενοφών Ν. Καράπας, *Ταγματάρχης Ιωάννης Β. Βελισσαρίου*, Αθήνα: ΤΥΕΣ, 2013, 14.

¹ Basil H. Liddell Hart, "The Theory of Strategy," στο *Strategy*, 2nd ed. (New York: Penguin, 1991), 321.

² Karl von Clausewitz, «Βιβλία II-III» στο *Περί Πολέμου* μτφ. Ν. Ξεπουλιά, Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 1999, 119, 201.

³ Antoine-Henri Jomini, «Ορισμός της Στρατηγικής και η Θεμελιώδης Αρχή του Πολέμου», στο *Η Τέχνη του Πολέμου* μτφ. Ανδρέας Ματζάκος, Αθήνα: ΓΕΕΘΑ, 2015, 53-57.

Η συμβολή του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως ως ποιμενάρχη και παιδαγωγού στην αυτοσυνειδησία των Ελλήνων

**Βαρβάρα Γιαννακοπούλου,
Λέκτορας Θεολογικής Σχολής
Πανεπιστημίου Αθηνών**

«Ὁ Ἕλληνας ἀληθῶς ἐγεννήθη, ἵνα φιλοσοφῇ, διότι ἐγεννήθη διδάσκαλος τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄλλ' ἐὰν ἡ φιλοσοφία ἐγένετο παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν, ἔπεται, ὅτι ὁ Ἕλληνας πλασθεὶς φιλόσοφος ἐπλάσθη χριστιανός, ἐπλάσθη ἵνα γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ διαδῶ αὐτὴν τοῖς ἔθνεσιν», γράφει ὁ Ἅγιος Νεκτάριος στὴν πραγματεία του ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΝ, που συνέταξε στὶς 17 Ιουνίου 1896, τὴν παρουσίασε στὴ Ριζάρειο Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή, ὡς Διευθυντὴς τῆς, πρὶν τὶς εξετάσεις τοῦ Ιουνίου τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1895-1896, κατὰ τὴν καθιερωμένη σχολικὴ τελετὴ, καὶ τὴ συμπεριέλαβε ὡς πρόλογο στὸν Β΄ τόμο τοῦ δόξου ἔργου του με τὸν τίτλο ΙΕΡΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΘΗΣΑΥΡΙΣΜΑ, που ἐκδόθηκε τὸ 1896.¹

Στους δύο αὐτοὺς τόμους ἐξέδωσε ἓνα ἀπάνθισμα ἱερῶν (βιβλικῶν καὶ πατερικῶν) καὶ φιλοσοφικῶν ρητῶν Ἑλλήνων κλασικῶν συγγραφέων, ποιητῶν καὶ φιλοσόφων, που κατανέμονται σὲ θεματικὲς ἐνότητες, καὶ τὰ ὁποῖα ἀποθησαύριζε ἀπὸ τὰ ἐφηβικὰ τοῦ χρόνια. Ὡς ἐραστὴς τοῦ κάλλους τῆς σοφίας, ἀπὸ τὴν ἐφηβικὴ τοῦ ἀκόμα ηλικία, ὅταν ἦταν μόνος στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἐργαζόταν σὲ κατάσταση ἐνὸς συγγενῆ του, μελετοῦσε τὶς νύχτες καὶ ἀποθησαύριζε τὰ ἀποστάγματα τῆς θείας καὶ ἀνθρώπινης σοφίας. Ὅρισμένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀντέγραφε σὲ περιτυλίγματα τῶν εἰδῶν που πωλοῦνταν, γιὰ νὰ ὠφεληθοῦν καὶ οἱ συνάνθρωποί του.

Γράφει χαρακτηριστικὰ στὸν πρόλογο τοῦ Α΄ τόμου: «Τὸ ἀνά χεῖρας ἔργον εἶναι προῖον μακρᾶς καὶ συντόνου ἐργασίας καὶ ὀφείλεται εἰς πόθον διακαῆ προῶρως ἀναπτυχθέντα, πρὸς μετάδοσιν ὠφελίμων γνώσεων, διότι πρόσηβος ἦδη τὸ τοῦ διδασκάλου τῆς κοινῆς ἐζήλωσα ἔργον καὶ πρὸς αὐτὸ μετὰ προθυμίας ἐπέδόθη».

Απὸ τὶς μελέτες του ἐβγαλε τὸ συμπέρασμα, «ὅτι οἱ Ἕλληνες σοφοὶ ἐν ὄλῳ καὶ ἐν μέρει ὑπῆρξαν διδάσκαλοι τῆς ἀληθείας, ὅτι ταύτης ἐγένοντο ἐρασταὶ καὶ ταύτην ἐπεζητήσαν καὶ ὅτι ὁ ἔρως τῆς γνώσεως τῆς ἀληθείας ἦν ὁ πρὸς τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν αὐτοῦς ἄγων, οὗτος ἤγαγε κατὰ μικρὸν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος πρὸς τὴν εὐκρινεστέραν γνώσιν τῆς ἀληθείας καὶ τελευταῖον πρὸς τὴν ἀποκαλυφθεῖσαν ἀλήθειαν». Αὐτὰ γράφει στὴν ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΝ.²

¹Βλ. Βαρβάρας Χ. Γιαννακοπούλου, Ἅγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ριζάρειο Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, Ὁ Παιδαγωγός, ὁ Θεολόγος, Αθήνα 2003, σσ. 63-78. Πρβλ. ἰδίως Ἡ ποιμαντικὴ Θεολογία τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως. Πράξις καὶ Θεωρία, Αθήνα 2014, 193 ἐξ.

²Στὸ ἴδιο, 63.

ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ...

Η υγειονομική άποψη του πολέμου Ο πόλεμος του 1940 ήταν μέγα κατόρθωμα

Εν πρώτοις ο επισιτισμός του στρατού μας ήταν σχεδόν πάντοτε ανεπαρκής. Το σιτηρέσιο των στρατιωτών περιλάμβανε συχνά το τέταρτο ή όγδοο της κουραμάνας, λίγα σύκα ή σταφίδες, κονιάκ, χαλβά, τυρί, ελιές και τσάι. Ήταν ενθουσιασμένοι οι φαντάροι μας όταν έτρωγαν μαγειρεμένο φαγητό, την ελληνική φασολάδα, το κρέας και τη ρέγγα. Ήταν και φορές που έμειναν ημέρες ολόκληρες νηστικοί. Και όμως δεν παραπονούντο, δεν μεμψιμοιρούσαν· ασκητικοί και λιπόσαρκοι συνέχιζαν απτόητοι τον υπέρ πάντων αγώνα. Αλλά και ο ιματισμός και η υπόδηση ήταν ελλιπή και από τη συνεχή φθορά είχαν σχεδόν ακρηστευθεί. Ας παραθέσουμε όμως αυτούσια τα ιστορικά κείμενα και τις αφηγήσεις των αυτοπτών γιά ν' αντιληφθούμε καλύτερα την τραγική όσο και μεγαλειώδη πραγματικότητα. Σε έκθεσή του ο Συνταγματάρχης Κ. Δαβάκης γράφει: «*Το απόσπασμα είχε σοβαράς ελλείψεις εις οπλισμόν, ιματισμόν, υπόδησιν... Στρατιώται ήσαν χωρίς άρβυλα και με εσχισμένας περισκελίδας...*».¹

Ο στρατός μας βρισκόταν εκτεθειμένος διαρκώς στο ύπαιθρο, με τον χειμώνα, υπό δυσμενείς καιρικές συνθήκες. Πληττόταν από τις αλλεπάλληλες χιονοθύελλες, διέμενε και κινείτο σε στρώματα χιονιού ενός και δύο ενίοτε μέτρων. Ζούσε σε υψόμετρα άνω των 1.000 και 2.000 μέτρων, με ψύχος αφόρητο, 12 έως και 20° βαθμούς Κελσίου υπό το μηδέν.

Τέτοια διαβίωση ήταν επόμενο να έχει σοβαρό αντίκτυπο στην υγεία των στρατιωτών. Τα κρουολογήματα, οι πνευμονίες, οι πλευρίτιδες, τα νοσήματα του πεπτικού και ιδίως η δυσεντερία μάζιζαν τον στρατό μας. «*Περισσότεραν όμως φθοράν προεκάλλουν τα κρουοπαγήματα, τα ύπουλα και αναπόφευκτα, τα όποια ενέκρωναν τα άκρα των μαχητών. Υποχρεωμένοι να καταυλισθούν όπου ευρίσκοντο, βρεγμένοι και κοκκαλιασμένοι από την παγωνιά, υφίσταντο νέκρωσιν των ιστών, λόγω του ψύχους και της κακής κυκλοφορίας. Το πόδι εκοκκινίζει, εβάραινε, επρήσκετο καί επονούσεν ωσάν να το ετρυπούσαν πυρακτωμένα καρφιά. Κατόπιν ήρχιζε να μελανιάζει, γίνετο μαυροπράσινον και τέλος έσκαζεν εις διάφορα σημεία, από τα όποια έρρεαν δυσώδη ερυθροκίτρινα υγρά –δηλαδή αίμα και πύον. Τότε πλέον ήτο αργά διά κάθε θεραπείαν. Μόνον με την αποκοπήν των προσβληθέντων μελών ηδύνατο ν' αποφευχθή ο θάνατος. Αι μονάδες, αι οποίαι ευρίσκοντο εις τας προφυλακάς και εις τα μεγάλα υψώματα επλήρωσαν βαρύτατα τον νέον αυτόν ύπουλον εχθρόν*».²

Η κατάσταση στα νοσοκομεία ήταν τραγική

«*Κατά το πρώτον δεκαήμερον του Δεκεμβρίου 1940 εις το Νοσοκομείον Ιωαννίνων είχαν εξαντληθή αι γάζαι και οι επίδεσμοι και δύο θάλαμοι με 80 περίπου τραυματίας διέθετον έν μόνον θερμόμετρον. Περί τα τέλη του ιδίου μηνός το Νοσοκομείον Καστοριάς είχαν υπερπληρωθή, ώστε να μη ημπορή να δεχθή έστω και ένα τραυματία. Όταν μίαν*

¹Θ. Παπακωνσταντίνου. *Η Μάχη τής Ελλάδος 1940-41*, Έκδοσις Γαλαξίας – Κεραμεικός, 219.

²Θ. Παπακωνσταντίνου. *Η Μάχη τής Ελλάδος 1940-41*, Έκδοσις Γαλαξίας – Κεραμεικός, 115.

παγεράν νύκτα έφθασαν 200 –οι περισσότεροι από κρουοπαγήματα και μερικοί από δαγκώματα λύκων οι οποίοι τούς είχαν επιτεθή, ενώ ήσαν ξαπλωμένοι επάνω στον χιόνι!– εχρειάσθη να συνεχίσουν τον μαρτυρικόν δρόμον των προς άλλο νοσοκομείον».³

Έτσι ο αριθμός των παγόπληκτων της IV Μεραρχίας ήταν υπερδιπλάσιος εκείνου των απωλειών από τις μάχες.

Παρατίθεται σημείωση από την έκθεση της εν λόγω Μεραρχίας που υποβλήθηκε στο Α΄ Σώμα Στρατού κατά την 26η Δεκεμβρίου:

Εκ των μαχών ήσαν νεκροί 15 αξιωματικοί και 252 οπλίται, τραυματία δε 38 αξιωματικοί και 824 οπλίται. Αλλά παγόπληκτοι ήσαν 60 αξιωματικοί και 2.600 οπλίται. «*Αι απώλειαι αυταί ωφείλοντο εις την συνεχή επίθεσιν και εις την παραμονήν των ανδρών επί των χιόνων από της 1ης Δεκεμβρίου, εις την κακήν διατροφήν, εις την έλλειψιν μαλλίνων ειδών... Υπήρξε Τάγμα του οποίου η εξ*

800 ανδρών δύναμις πλαττώθη εντός διημέρου εις 220. Το πθικόν εν τούτοις των ανδρών παρέμεινε αμείωτον και τούτο συνεκράτει εις τας θέσεις των εκείνους που δεν ηχρηστεύοντο εξ ολοκλήρου. Πολλοί εκ φιλοτιμίας δεν παρουσιάζοντο εις τον ιατρόν όταν εξεδηλούντο τα κρουοπαγήματα και παρέμειναν μαχόμενοι, και τούτο επεδείνωσε την κατάστασίν των. Άλλοι δεν ημπορούσαν να φέρουν υποδήματα και εβάραινον ανυπόδητοι επάνω εις τα χιόνια».⁴ Χαρακτηριστικό της φιλοτιμίας τού Έλληνα στρατιώτη είναι και το ακόλουθο περιστατικό:

Ο Μέρραρχος επιστρέφων από την πρώτην γραμμήν συνήντησε στρατιώτην μεταφέροντα μέγα δοχείον χαλβά και βαδίζοντα ανυπόδητον και κλαίοντα. Τον πρώτῃσε διατί κλαίει και εκείνος τού απήντησεν ότι πονούν τα πόδια του. Ήτο θύμα της παγοπληξίας. Τον εφοδίασεν με ζεύγος καλτσών και του έδωσε σημείωμα να μεταβή εις το πλησιέστερον χειρουργείον. Εκείνος όμως απήντησεν: «*Δεν μπορώ κ. Μέρραρχε, να πάω στο χειρουργείο, γιατί τα παιδιά εκεί απάνω είναι νηστικά και περιμένουν το χαλβά*».⁵...

Ο ανταποκριτής των *TIMES* έγραφε στις 14 Ιανουαρίου 1941. «*Αι μέθοδοι των Φιλλανδών, οι οποίοι έχουν ειδικόν χειμερινόν οπλισμόν και στολάς καταλλήλους διά δριμύ ψύχος, ευρίσκονται εις πλήρη αντίθεσιν προς τας συνθήκας αγώνος των Ελλήνων, οι οποίοι μάχονται χωρίς να έχουν τίποτε θερμότερον από το όπλον των και από την σφοδράν αγάπην της ελευθερίας*». «*Διεπίστωσα προσωπικώς –τηλεγραφούσε την 21ην Δεκεμβρίου από την Κορυτσά ο απεσταλμένος του Ηνωμένου Τύπου– το μεγαλύτερον μέρος των Ελλήνων, οι οποίοι πολεμούν τώρα εις τα βουνά, φορούν μόνον λεπτούς μανδύες και ελαφρά εσώρουχα*».⁶

³Θ. Παπακωνσταντίνου. *Η Μάχη τής Ελλάδος 1940-41*, Έκδοσις Γαλαξίας – Κεραμεικός, 220-21.

⁴Δ. Κοκκίνου. *Οί δύο πόλεμοι 1940-41*, Έκδ. 1946, Τόμος Δεύτερος και Άγγ. Τερζάκη, Έλληνική Έποποιία 1940-41, Άθῆνα 1964, 144.

⁵Δ. Κοκκίνου. *Οί δύο πόλεμοι 1940-41*, Έκδ. 1946, Τόμος Δεύτερος και Άγγ. Τερζάκη, Έλληνική Έποποιία 1940-41, Άθῆνα 1964, 381.

⁶Θ. Παπακωνσταντίνου. *Η Μάχη τής Ελλάδος 1940-41*, Έκδοσις Γαλαξίας – Κεραμεικός, 222.

ΕΙΔΑΝ...

Σεπτέμβριος 1912

Ελληνική επιστράτευση, της 17^{ης} Σεπτεμβρίου 1912

Μέσα στο πνεύμα της απελευθέρωσης όλων των ελληνικών εδαφών από την τουρκική ηγεμονία, η Ελλάδα, με τον Ελευθέριο Βενιζέλο πρωθυπουργό, προέβη στη σύναψη συμμαχίας με τη Βουλγαρία. Η εξέλιξη των υπόλοιπων ενδοβαλκανικών διακυβερνητικών επαφών οδήγησε στον επιδιωκόμενο κοινό σκοπό γρηγορότερα απ' ό,τι είχε υπολογίσει η ελληνική κυβέρνηση. Παρ' όλα αυτά δεν δίστασε να προσχωρήσει στο ενιαίο βαλκανικό μέτωπο. Η Ελληνική επιστράτευση, που άρχισε τα μεσάνυχτα της 17^{ης} Σεπτεμβρίου 1912, πραγματοποιήθηκε με ταχύ ρυθμό, σοβαρότητα και ηρεμία και απέδωσε την προβλεπόμενη από τα σχέδια παρατακτική δύναμη. Στη φωτογραφία, επιστρατευμένοι παραλεύουν μπροστά από τον ναό του Ολυμπίου Διός.

(Αθήνα, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη)

Οκτώβριος 1943

Το θρυλικό «Αδρίας»

Στην περιοχή των Δωδεκανήσων προσέκρουσε σε θαλάσσια νάρκη, στις 21 Οκτωβρίου 1943. Η πλήρη του ανατινάχθηκε, ωστόσο το πλήρωμα έφραξε με τσιμέντο τα στεγανά και το «Αδρίας» συνέχισε την πορεία του προς την Αλεξάνδρεια. Μπήκε στο λιμάνι μετά από τέσσερις μέρες υπό τις επευφημίες των ανδρών του Ελληνικού και του Βρετανικού Στόλου.

(Αγώνες των Ελλήνων, τόμος Β', 220)

Νοέμβριος 1904

Υπλόγος Γεώργιος Τσόντος στον Μακεδονικό Αγώνα

Τον Παύλο Μελά, ο θάνατος του οποίου προκάλεσε τεράστια συγκίνηση στην αθηναϊκή κοινωνία, αντικατέστησε, τον Νοέμβριο του 1904, ο Κρητικός Υπολοχαγός Γεώργιος Τσόντος, γνωστός με το ψευδώνυμο καπετάν Βάρδας, που του δόθηκε κατά τη δράση του στον Μακεδονικό Αγώνα. Οργάνωσε τον αγώνα στη Δ. Μακεδονία όπου είχε φτάσει με αρκετούς Κρήτες και άλλους εθελοντές. Ενίσχυσε το φρόνημα των κατοίκων, ενθάρρυνε την προσέλευση ντόπιων μαχητών στα Σώματα και αναχαίτισε σε σημαντικό βαθμό τη βουλγαρική διείσδυση.

Στη φωτογραφία το Σώμα του Γ. Τσόντου.
(Αθήνα, Συλλογή Ι. Μαζαράκη)

Δεκέμβριος 1912

Η Ναυμαχία της Έλλης Αναφορά του Αρχηγού του Στόλου

«Χθές πρωί, πλέοντες μεταξύ Κεφάλου Ίμβρου και άκτης Χερσονήσου Καλλιπόλεως, είδομεν την 08.20' εξερχόμεθα εις απόστασιν 12 χιλιομέτρων περίπου, ό έχθρός ήρξατο του πυρός. [...] Ο «Αβέρωφ» εχειρίσεν ανεξαρτήτως των λοιπών θωρηκτών όπως πλησιάση και θέση τον έχθρον μεταξύ δύο πυρών. [...] Την 10.30' ό έχθρός, ένεκα της σφοδρότητος του πυρός του «Αβέρωφ», έπαυσε το πυρ και κατέφυγεν εις τα στενά [...] εμείναμεν πρό των στενων μέχρι τας 2 μ.μ. Ο έχθρός εν τω μεταξύ εξηφανίσθη εις τα Δαρδανέλλια. [...] Ο ένθουσιασμός και ή άνδρεία πάντων άνεξαιρέτως είναι άνωτέρα περιγραφής. Οί άνδρες έπυροβόλουν ζητωκραυγάζοντες. Η ψυχραιμία και ή άνδρεία των χειριστών των θωρηκτών θαυμαστή».

Κουντουριώτης
(Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος Β', 425)

ΕΙΠΑΝ...

Οι Έλληνες στρατιώτες

Σε μια ακατάπαυστη περιοδεία δέκα ημερών, συχνά με αυτοκίνητο, αλλά και καβάλα στο άλογο ή και με τα πόδια μέσα στη γλιστερή λάσπη, επισκεφθήκαμε όλους τους πολεμικούς τομείς από την Κέρκυρα και τη νότια παραλία ως τις όχθες της λίμνης Οχρίδος, που βρίσκονται 250 χλμ. βορειότερα. Ο συνάδελφός μου Edmund Steven και εγώ είμαστε οι μόνοι απεσταλμένοι που περάσαμε σ' αυτό το άγριο, το απίστευτα ορεινό πολεμικό θέατρο της Αλβανίας από τη μία άκρη ως την άλλη.

Είδαμε τα Ελληνικά στρατεύματα σε κάθε είδους συνθήκες και τα είδαμε πάντα να προχωρούν. Γι' αυτό νομίζω πως μπορούμε να εξετάσουμε τι στρατός είναι στην πραγματικότητα αυτός ο απίστευτος Ελληνικός Στρατός. Πρώτα από όλα το εξωτερικό των Ελλήνων είναι αρκετά απατηλό. Είναι άνδρες μικρόσωμοι, με μέσο όρο στο ύψος τους μόλις πέντε πόδια. Στους περισσότερους οι στολές τους μοιάζουν να είναι δύο ως τρία νούμερα μεγαλύτερες. Με την πρώτη ματιά θα νόμιζε κανείς πως βλέπει μια τυχαία συνάθροιση ανθρώπων. Ακούγοντας μάλιστα τις ζωηρές συζητήσεις τους θα τους υποψιαζόταν εντελώς ανίκανους για μια καλά οργανωμένη προσπάθεια. Γρήγορα όμως ανακαλύπτει πως οι Έλληνες στρατιώτες με την απροσδιόριστη αυτή εμφάνιση είναι καταπληκτικά ικανοί και αποδοτικοί. Κάτω από την επιφάνεια με τις χειρονομίες, που τάχα δείχνει σύγχυση, κάνουν τη δουλειά τους περίφημα. Οι Φινλανδοί στρατιώτες, θυμάμαι, έχουν πιο επιβλητική όψη, αυτοί όμως οι γεροί, νευρώδεις, μικρόσωμοι Έλληνες έχουν το ίδιο σθένος, αντοχή και θέληση. Νόμιζα πως δε θα εύρισκε άλλο στρατιώτη που να μπορεί να συγκριθεί, άνδρας με άνδρα, με τον Φινλανδό πολεμιστή. Τέτοιο όμως στρατό βρήκα στην Ελλάδα. Ποτέ δεν είδα στρατιώτες που να «γλεντούν» τον πόλεμο και τις κακουχίες σαν τους μικροκαμωμένους ζωηρούς Έλληνες.

Είναι οι πιο πρόσχαροι μαχητές που μπορείτε να φαντασθείτε. Όπου και αν πήγαμε, συναντήσαμε λασπωμένους γελαστούς άνδρες. Ύστερα από ολονύκτιες, σκληρές πορείες πάνω σε εξαντλητικούς ορεινούς δρόμους, οι Έλληνες στρατιώτες στο πέρασμα σάς χαιρετούν με γέλια και σάς φωνάζουν αστεία, χειρονομώντας πάντα. Οι χειρονομίες τους είναι αριστοτεχνήματα μιμικής και συνοδεύονται πάντα από καλόκαρδους καγχασμούς.

Σίγουρα ο Ελληνικός στρατός σήμερα είναι ο στρατός με το καλύτερο πητικό σ' όλο τον κόσμο, παρ' όλη τη λάσπη, τη βροχή, τα χιόνια και τις εκατοντάδες τα στενά, τους γκρεμούς και τις χιονισμένες κορυφές, που πρέπει κάθε μέρα να καταληφθούν. Είναι άνδρες με σιδερένιους μους και θερμή καρδιά τα ταπεινά και απλά παιδιά της Ελλάδος, που κατακτούν την καρδιά σας με το θάρρος και με τον αυθορμητισμό τους. Καταλαβαίνετε γιατί οι αξιωματικοί τους μιλούν γι' αυτούς με τόση υπερηφάνεια.

Προχθές συναντήσαμε μια μικρή φάλαγγα στρατιωτών σε πορεία μέσα στο τσουχτερό κρύο και τη βροχή. Ο αξιωματικός τους μάς πληροφόρησε πως είχαν ξεκινήσει την προηγούμενη στις έξι το απόγευμα και είχαν περπατήσει μέσα στη λάσπη, τη βροχή και τα χιόνια ως τις πέντε το πρωί. Στις έντεκα εκείνες ώρες οι άνδρες αυτοί έκαναν

30 χλμ. Κοιμήθηκαν πάνω στο υγρό χώμα και στα βράχια και στις δύο το μεσημέρι συνέχισαν την πορεία τους. «Είναι σπουδαίοι στρατιώτες», είπε απλά ο αξιωματικός.

Μιλήσαμε με πέντε Έλληνες στρατηγούς σε διαφορετικούς τομείς του μετώπου. Ήσαν όλοι έξυπνοι, δραστήριοι, γεμάτοι σθένος. Καταλαβαίνει κανείς αμέσως πόσο καλά ξέρουν τη δουλειά τους και πως είναι έμπειροι στη χρήση των δυνάμεών τους με οικονομία μα και άφθαστη αποτελεσματικότητα. Αν έχει και η Ιταλία παρόμοια στελέχη στον στρατό της, δεν φαίνεται να έχουν έρθει ακόμη στην Αλβανία. Και καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα πως οι Έλληνες αρχηγοί όσο και οι Έλληνες στρατιώται είχαν υποτιμηθεί πριν αρχίσει ο πόλεμος τόσο πολύ, όσο είχε υπερτιμηθεί η ποιότητα του Ιταλικού Στρατού.

Ο πόλεμος αυτός γίνεται από Ελληνικά στρατεύματα, που από την ανώτερη ως την κατώτερη βαθμίδα συμμορφώνονται με τις μεγάλες στρατιωτικές παραδόσεις της Αρχαίας Ελλάδος. Αν οι Έλληνες έχουν ενίσχυση σε πολεμικό υλικό, είναι δύσκολο να προβλέψουμε πού θα σταματήσει η προέλασή τους. Ο χειμώνας είναι ίσως το μόνο πράγμα που θα μπορούσε να επιβραδύνει την προέλαση των Ελλήνων.

Ωστόσο αυτός ο μικρόσωμος, αλλά μαχητικός Ελληνικός Στρατός είναι κάτι που αξίζει να το δει κανείς, κάτι που θα το θυμάται πάντα. Εμείς που το είδαμε, καταλαβαίνουμε γιατί ο Μουσσολίνι δεν θα μπορούσε να το ξεχάσει. Είναι επικίνδυνο να περιφρονεί κανείς στρατιώτες σαν τους Έλληνες.

Leland STOWE,

Αμερικανός Πολεμικός Ανταποκριτής στο Αλβανικό μέτωπο 1940/41

Η γνώμη του Αρχιστράτηγου της νίκης του 1940/41, Αλέξανδρου Παπάγου

«Ο πόλεμος αυτός, περισσότερο από κάθε άλλον, υπήρξε πόλεμος του λαού και η νίκη, νίκη του λαού. [...] Υπήρξε κατ' εξοχήν νίκη των πθικών δυνάμεων, νίκη του πθικού. Ας επιτραπή εις εκείνον ο οποίος πυτύχησε να ηγηθή και εις τας δύο αποφασιστικές στιγμάς των ενόπλων δυνάμεων του Έθνους, να αποδώση τας τιμάς εκεί όπου ανήκουν. [...]

Ουδείς παραγνωρίζει την συμβολήν της ηγεσίας, την συμβολήν των

Διοικήσεων εις το ευτυχές αποτέλεσμα.

Οι ηγήτορες, λέγει ο ήρωας του Ροστάν (εις τον «Αετιδέα») είναι τα κεφαλαία εις τας σελίδας της πολεμικής ιστορίας. Αυτά μαγνητίζουν την προσοχήν. Αλλ' η ιστορία γράφεται με τας μυριάδας των μικρών γραμμάτων, και δεν γράφεται χωρίς αυτά – χωρίς τας μυριάδας των αφανών μαχητών. [...] Εις πολέμους, ιδίως όπως αυτόν, όπου τον αποφασιστικόν ρόλον παίζουν αι πθικά δυνάμεις, η νίκη είναι έργον του Στρατού εν τω συνόλω του. Του Στρατού και του Λαού. [...] Και η διαπίστωση αυτή θεμελιώνει την αισιοδοξίαν μας διά το μέλλον. [...] Διότι ακριβώς η νίκη υπήρξεν έργον των πθικών δυνάμεων, έργον τον πολλών, και το μέγα της κεφάλαιον θα διατηρηθή, οσοουδήποτε κόπους και αν απαιτήση τούτο, και όταν οι κίνδυνοι παρέλθουν, το πνεύμα της και ο παλμός και ο ρυθμός της θα μεταδοθούν εις την προσπάθειαν της αναδημιουργίας της Ελλάδος».

Αλέξανδρος Παπάγος,

Περιοδικό Ελληνική Δημιουργία, 1/11/1950

Μεταβολικό Σύνδρομο

Μαρία Κιρμανίδου Διαιτολόγος, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών
Μαρία Χατζηπαύλου, Κλινική Διαιτολόγος, 401 ΓΣΝΑ
Αννης (ΥΚ) Πέτρος Χαντζαρίδης, Κλινικός Διαιτολόγος,
Δντής Διαιτολογικού Τμήματος 401 ΓΣΝΑ

Στην κοινωνία του 21ου αιώνα, οι ταχέως μεταβαλλόμενοι ρυθμοί ζωής που συνδυάζονται με την έντονη καθημερινότητα, δεν αφήνουν αρκετά περιθώρια ενασχόλησης και φροντίδας του ατόμου με τον ίδιο του τον εαυτό. Ο σημερινός άνθρωπος, προκειμένου να διεκπεραιώσει καθημερινά εργασιακά και κοινωνικοοικονομικά καθήκοντα, δεν λαμβάνει υπόψη παράγοντες κινδύνου που μπορούν να συνυπάρχουν στον οργανισμό του και να αποτελούν ένδειξη για σοβαρότερα νοσήματα, όπως καρδιαγγειακά νοσήματα, καρκίνο, σακχαρώδη διαβήτη τύπου II κ.λπ. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, πρώτη αιτία θανάτου για αρκετά χρόνια αποτελούν τα καρδιαγγειακά νοσήματα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται η στεφανιαία νόσος, τα αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια και οι περιφερικές καρδιοπάθειες. Υπάρχει, άραγε, πρακτικός τρόπος, ώστε ο καθένας μας να εντοπίσει συνυπάρχοντες παράγοντες κινδύνου και να συμβάλει ουσιαστικά στην πρόληψη σοβαρών νοσημάτων όπως των παραπάνω;

Το 1998, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) ανακοινώνει έναν νέο ορισμό, τον ορισμό του μεταβολικού συνδρόμου. Το μεταβολικό σύνδρομο ή σύνδρομο Χ αποτελεί ένα σύμπλεγμα μεταβολικών παραγόντων κινδύνου με κοινό παθοφυσιολογικό υπόβαθρο, οι οποίοι σχετίζονται άμεσα τόσο με εμφάνιση καρδιαγγειακής νόσου, όσο και σακχαρώδους διαβήτη τύπου II. Ο προτεινόμενος από τον ΠΟΥ ορισμός του μεταβολικού συνδρόμου περιλαμβάνει τη συνύπαρξη κοιλιακής παχυσαρκίας, δυσλιπιδαιμίας, υπέρτασης και ινσουλινοαντίστασης, την οποία θεώρησε κύριο χαρακτηριστικό του. Από το 2001 έως σήμερα, σύμφωνα με την Αμερικανική Επιτροπή Ειδικών (NCEPATRII), ένα άτομο θεωρείται ότι πάσχει από μεταβολικό σύνδρομο, όταν πληροί τουλάχιστον 3 από τα 5 παρακάτω κριτήρια:

1 Κεντρικού τύπου παχυσαρκία, όπως αυτή υποδηλώνεται από την αυξημένη περιφέρεια μέσης. Η αυξημένη περιφέρεια μέσης θεωρούνταν >102 cm για τους άνδρες και >88cm για τις

γυναίκες. Το 2005, όμως, το κριτήριο της αυξημένης περιφέρειας μέσης τροποποιήθηκε από τον IDF (International Diabetes Foundation), ο οποίος τόνισε τη σημαντικότητα της διαφοράς της φυλής του εκάστοτε ατόμου.(1)

2 Αυξημένη γλυκόζη νηστείας (>110mg/dL) ή διαταραγμένη ανοχή στη γλυκόζη ή λήψη φαρμάκου για αυξημένη γλυκόζη νηστείας.

3 Ενδοθηλιακή δυσλειτουργία, η οποία εκδηλώνεται με αυξημένη συστολική πίεση (>130mmHg) ή διαστολική πίεση (>85mmHg) ή λήψη φαρμάκου σε άτομο με διαγνωσμένη αρτηριακή υπέρταση.

4 Αυξημένες τιμές τριγλυκεριδίων πλάσματος (>150mg/dL) ή λήψη φαρμάκου για αυξημένα τριγλυκερίδια.

5 Μειωμένες τιμές της «καλής» HDL-χοληστερόλης (<40mg/dLγια τους άνδρες και <50mg/dLγια τις γυναίκες) ή λήψη φαρμάκου για χαμηλή HDL.(2)

Ως μεταβολικοί παράγοντες κινδύνου εννοούνται οι παράγοντες που προωθούν την εμφάνιση αθηροσκληρωτικής νόσου, δηλαδή η υπέρταση, η δυσλιπιδαιμία και η αυξημένη γλυκόζη πλά-

Στοιχεία δράσεων που υλοποιήθηκαν

- ➔ Ολοκληρώθηκαν 2 συγκροτήματα ΣΟΑ των 8 διαμερισμάτων, ανά την επικράτεια, για την κάλυψη στεγαστικών αναγκών των στελεχών και των οικογενειών τους.
- ➔ Παράλληλα είναι σε εξέλιξη η κατασκευή-ανακαίνιση 83 στρατιωτικών οικιών ανά την επικράτεια.
- ➔ Επιπλέον, στο πλαίσιο της αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας στο προσωπικό και τις οικογένειές τους, καθώς και της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας του ιατρικού-νοσηλευτικού προσωπικού, υλοποιήθηκαν εργασίες αναβάθμισης των υφιστάμενων εγκαταστάσεων, επιμέρους τμημάτων και βοηθητικών χώρων των 401 ΓΣΝΑ, 404 ΓΣΝ και 414 ΣΝΕΝ.
- ➔ Ακολουθεί ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό.

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΤΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

1. Μετατροπή Παλαιού Τμήματος Τεχνητού Νεφρού στο 2ο όροφο, σε γραφεία ιατρών.
2. Ανακατασκευή της Κλινικής 5B στο 401 ΓΣΝΑ.
3. Ανακατασκευή του χώρου των πλυντηρίων του 401 ΓΣΝΑ και προμήθεια νέου μηχανολογικού εξοπλισμού.
4. Νέα επέκταση της αποθήκης του φαρμακείου κατά 30 τ.μ.
5. Αντικατάσταση οροφής ακτινολογικού τμήματος και επιδιόρθωση επιφάνειας άνω του χώρου του οφθαλμολογικού.
6. Ενίσχυση πεδίων κεντρικού ηλεκτρικού υποσταθμού του 401 ΓΣΝΑ, για υποστήριξη νέων γραμμικών επιταχυντών και νέου μαγνητικού και αξονικού τομογράφου.
7. Διαμόρφωση ιματιοθήκης σε χώρο υπερήχων στο 401 ΓΣΝΑ.
8. Αναδιαμόρφωση υφιστάμενου χώρου του Τμήματος Μαγνητικού και Αξονικού Τομογράφου, σε αίθουσα αναμονής.
9. Εργαστήριο μοριακού ελέγχου (Βιοασφάλεια III) στο 401 ΓΣΝΑ.
10. Ανακατασκευή χώρων υγιεινής στο τμήμα του μαγνητικού τομογράφου.
11. Διαμόρφωση 2ου τμήματος διαδρόμου υπογείου (από τμήμα Μαγνητικού Τομογράφου μέχρι Νέα Πτέρυγα).
12. Ανακατασκευή χώρων υγιεινής στο υπόγειο του κτηρίου συντηρήσεως.
13. Εγκατάσταση εφεδρικού συστήματος παροχής ηλεκτρικής ενέργειας ισχύος 1250 KVA.
14. Αντικατάσταση μόνωσης δώματος του χώρου πλυντηρίων.
15. Ανακαίνιση Παθολογοανατομικού και Ανοσοϊστοχημικού Εργαστηρίου.
16. Διαμόρφωση-ανακαίνιση τμήματος εγκατάστασης νέου αξονικού τομογράφου (εξομωτής).
17. Διαμόρφωση παλαιών εστιατορίων 6ου ορόφου σε Κλινική 6Α (Δωρεά του κ. Αθανάσιου Μαρτίνου).

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

Στο πλαίσιο προστασίας από τη μετάδοση του κορωνοϊού (COVID-19), επισημαίνεται ότι αποτελεί ατομική ευθύνη η σχολαστική τήρηση των μέτρων, δίνοντας έμφαση στην τήρηση της ατομικής υγιεινής, στη χρήση μάσκας και στους κανόνες κοινωνικής αποστασιοποίησης.

ΑΣΦΑΛΗΣ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΣΚΑΣ

Κοντά στα Στελέχη

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΣΤΕΛΕΧΩΝ

☎ 210 6555669-70
210 6555132

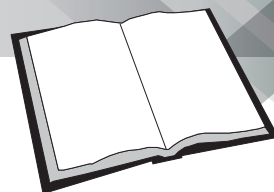
📠 210 6461750

✉ egagss@army.gr

Περισσότερα θέματα μέριμνας προσωπικού στην ιστοσελίδα www.army.gr

ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ που ακολουθούν περιλαμβάνονται συγγράμματα γενικών και ειδικών γνώσεων επί στρατιωτικών και εγκυκλοπαιδικών θεμάτων Ελλήνων και ξένων συγγραφέων, αντίτυπα των οποίων διατίθενται προς πώληση.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΞΙΑ €
1	84	Ιστορία Σταυροφοριών – Τόμος Γ΄	1976	0.88
2	92	Προβλήματα Πολέμου στην Αρχαία Ελλάδα	1981	0.88
3	97	Ήπειρος Προμαχούσα	1982	0.88
4	100	Γ΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (Τζον Χάκκετ)	1983	1.17
5	108	Ο Επιτήδειος Ουδέτερος	1985	1.17
6	110	Παντουρκισμός	1986	0.88
7	111	Το δικαίωμα να είσαι άνθρωπος – Τόμος Γ΄	1986	1.03
8	113	Ιστορία Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου – Τόμος Α΄	1988	0.88
9	116	Διοίκηση και Ηγεσία (Δνση Μελετών ΓΕΣ)	1988	0.44
10	117	Πρακτικές Οδηγίες Δκσης Μικρών Κλιμακίων (Δνση Μελετών ΓΕΣ)	1988	0.15
11	118	Διοικητική (Management)	1988	0.29
12	121	Οι Γερμανικές Εκστρατείες στα Βαλκάνια (Κέντρο Ιστορίας των Η.Π.Α.) (Μετάφραση - Απόδοση Αντγου ε.α. Νικόλαου Κολόμβα)	1994	0.88
13	122	Προσωπικός Υπολογιστής	1989	0.29
14	125	Οι Επικίνδυνοι Άνδρες – Τόμος Α΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1994	2.93
15	126	Οι Επικίνδυνοι Άνδρες – Τόμος Β΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1995	2.93
16	128	Το Ημερολόγιο μιας Καταστροφής (Μετάφραση Υπτγου ε.α. Κων/νου Κανακάρη)	1996	2.05
17	129	Στρατιωτική Επιθεώρηση 1883-1884	1995	1.47
18	130	Θεματικό Ευρετήριο Μελετών Στρατιωτικής Επιθεώρησης και Συγγραμάτων 1981-1995	1996	1.47
19	132	Διεθνείς Συμφωνίες, Συνθήκες και Συμβάσεις (Υπτγου Γεωργίου Γκορέζη)	2000	0.88
20	133	Ο Πόλεμος και οι Άνθρωποι (Στγού Dereney) Ανατύπωση Εκδόσεως της Στρατιωτικής Επιθεώρησης Ιουλίου 1939	1998	4.40
21	134	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998 – Τόμος Α΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1997	2.35
22	135	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998 – Τόμος Β΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1998	2.35

23	136	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998 – Τόμος Γ΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1998	2.35
24	137	Πακτωλός γνώσεων, παροιμιών και γνωμικών	2000	1.47
25	138	Εγχειρίδιο του Καλού Διοικητού (Αντγου ε.α. - Νομικού Θεοδώρου Λ. Γούλα)	2000	1.47
26	139	Θεματικό Ευρετήριο Μελετών (1991-2001) & Ευρετήριο Συμπληρωματικών Εκδόσεων (1991-2001)	2002	4.00
27	ΔΙΑΦ. 2	Το Σύνταγμα της Ελλάδος	1986	0.08
28	ΔΙΑΦ. 21	«Ωδές» του Α. Κάλβου	1992	7.34
29	ΔΙΑΦ. 29	Η Έμμεσος Στρατηγική (Β. Η. Liddell Hart)	2001	2.93

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΕΣ/ΔΙΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ)

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΞΙΑ €
1	1	Ο Μακεδονικός Αγώνας και τα γεγονότα στη Θράκη (1904-1908)	1988	3.52
2	2	Επιχ/σεις κατά των Τούρκων σε Μακεδονία και ν. Αιγαίου, 1912 (Α΄)	1988	2.35
3	3	Επιχειρήσεις κατά των Τούρκων στην Ήπειρο (1912/13) (Β΄)	1992	3.48
4	4	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους (1912-14) (Γ΄)	1992	4.7
5	5	Επίτομη Ιστορία Βαλκανικών Πολέμων (1912/13)	1987	1.76
6	8	Η Ελλάς και ο Πόλεμος στα Βαλκάνια	1958	1.59
7	9	Η συμμετοχή της Ελλάδας στον Πόλεμο (1914-1918)	2012	2.09
8	10	Επίτομη Ιστορία της Συμμετοχής του Ελληνικού Στρατού στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	1994	3.23
9	11	Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στη Μεσημβρινή Ρωσία (1919)	1955	7.44
10	13	Ο Ελληνικός Στρατός στη Σμύρνη	1957	2.47
11	14	Επιχειρήσεις Φιλαδέλφειας - Προύσσης - Ουσάκ	1957	2.05
12	15	Επιχειρήσεις Φιλαδέλφειας - Προύσσης - Ουσάκ (σχεδιαγράμματα)	1957	1.17
13	16	Επιθετικά Επιχειρήσεις Δεκ 1920-Μαρ 1921	1957	9.61
14	16	Επιθετικά Επιχειρήσεις Δεκ 1920-Μαρ 1921	1963	1.76
15	17	Επιχειρήσεις Ιουνίου-Ιουλίου 1921	2012	2.75
16	18	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Α΄) 1921	1965	1.76
17	18	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Α΄) 1921	2012	2.71
18	19	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Β΄) 1921	1965	1.76
19	20	Τα προ της Τουρκικής Επιθέσεως γεγονότα Σεπ 1921-Αυγ 1922	2012	2.44
20	21	Το Τέλος της Μικρασιατικής Εκστρατείας – Τόμος Α΄ (Υποχωρ. Αγώνες Α΄ και Β΄ Σ.Σ.)	2012	3.22
21	22	Το Τέλος της Μικρασιατικής Εκστρατείας – Τόμος Β΄	2012	2.50
22	23	Επιχειρήσεις εις Θράκη (1919-1923)	1969	9.75
23	27	Αίτια και Αφορμές Ελληνοϊταλικού Πολέμου	2016	1.85
24	28	Ιταλική Εισβολή 1940	2012	3.06

25	29	Ελληνική Αντεπίθεση 1940	2012	2.11
26	30	Χειμερινές Επιχειρήσεις - Ιταλική Επίθεση Μάρτιος 1941	2012	1.74
27	31	Αγώνες εις Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1940/41)	1956	1.76
28	31	Αγώνες εις Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1940/41)	2012	2.80
29	32	Το Τέλος μιας Εποποιίας Απρίλιος 1941	1959	14.62
30	33	Η Μάχη της Κρήτης 1941	1961	2.20
31	33	Η Μάχη της Κρήτης 1941	2012	1.76
32	34	Επίτομη Ιστορία Ελλ./Ιταλ.-Ελλ./Γερμ. Πολέμου (1940-1941)	2012	1.62
33	40	Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα 1950-55	2017	2.46
34	45	Η Υγειονομ. Υπηρεσία κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919/22)	2012	2.17
35	46	Η προς Πόλεμον Προπαρασκευή του Ελληνικού Στρατού (1923-1940)	1969	10.96
36	47	Ανεφ/σμοί-Μεταφοράι κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919/22)	1967	2.64
37	48	Εφοδ/μοί του Στρατού σε Όπλα και Πυρ/κά ΠΖ-ΠΒ (1940/41)	1982	1.17
38	49	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τον Πόλεμο 1940/41	1982	0.88
39	50	Ευρετήριο Πολεμικών Γεγονότων Ελληνικού Έθνους	1989	2.05
40	51	Αγώνες και Νεκροί του Ελληνικού Στρατού, 1940/45	1989	7.92
41	56	Ο Ελληνοτουρκικός Πόλεμος 1897	1993	3.23
42	57	Η Ειρηνευτική Αποστολή στη Σομαλία	1996	2.49
43	58	Ο Ελληνικός Στρατός στη Μέση Ανατολή, 1941/45 (Ελ Αλαμείν-Ρίμινι-Αιγαίο)	1996	2.64
44	59	Αρχεία Εθνικής Αντίστασης (1941-1944), 8 τόμοι	1998	28.00
45	60	Αρχεία Εμφυλίου Πολέμου (1944-1949), 16 τόμοι	1998	52.00
46	61	Ιστορία του Ελληνικού Στρατού	1997	2.35
47	62	Η Ελληνική Δύναμη στην Αλβανία (ΕΛΔΑΛ) (Απρ-Αυγ 1997)	1998	2.35
48	63	A Concise History of the Balkan Wars 1912-1913	1998	2.93
49	64	An Index of Events in the Military History of Greek Nation	1998	2.93
50	65	An Abridged History of the Greek-Italian & Greek-German War, 1940/41	1997	2.93
51	66	Ο Βορειοηπειρωτικός Αγώνας	1997	2.93
52	67	An Abridged of the Hellenic Army Participation in the World War I	1999	3.37
53	68	History of the Hellenic Army 1821-1997	1999	4.25
54	69	Στρατιωτική Οργάνωση & Πολεμική Τέχνη των Αρχαίων Ελλήνων	1999	9.68
55	71	Η Συνοπτική Ιστορία του Γενικού Επιτελείου Στρατού (1901-2001)	2001	6.93
56	73	Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία, 1919-1922	2002	8.65
57	73	Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία, 1919-1922	2012	2.13
58	74	The Battle Of Crete	2002	10.07
59	75	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους, 1912-1913	2002	7.52
60	76	The struggle for Macedonia and the events in Thrace, 1904-1908	2003	6.40
61	77	A Concise History of the Campaign in M. Asia, 1919-22	2004	16.20

62	78	Ιστορικές Ονομασίες Ενεργών Συνταγμάτων και Ταξιαρχιών (ΠΖ-ΤΘ-ΕΔ)	2004	12.40
63	79	Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού, 1821-1954	2006	11.00
64	80	Ο Οπλισμός του Ελληνικού Στρατού (1866-2004)	2008	5.48
65	81	Ευρετήριο Αρχείου Καποδιστριακής Περιόδου: Στρατιωτικά Τεκμήρια (1827-1833)	2007	1.27
66	82	Concise History of the Hellenic Army General Staff	2007	4.35
67	83	Η Σημασία των Ιστορικών Αρχείων στην Αντικειμενική Συγγραφή της Ιστορίας-Φορείς που τηρούν Ιστορικά Αρχεία-Διαδικασίες Πρόσβασης στο Αρχειακό Υλικό	2009	1.89
68	84	Οι Ελληνοαμερικανοί Εθελοντές στην Εθνική Αντίσταση	2012	1.56
69	85	Η Συμβολή της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	2009	4.16
70	86	Οι πολιτικο-στρατιωτικές σχέσεις Ελλάδας - Γαλλίας	2011	1.20
71	87	Οι κυριότερες μάχες του Ελληνικού Στρατού (1897-1955)	2012	1.21
72	88	Μνήμες Πολέμου 1897-1974	2012	3.64
73	89	Επιχείρηση Καλάβρυτα	2012	0.72
74	90	Στρατιωτική Οργάνωση και Πολεμική Τέχνη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας	2013	3.31
75	91	Πρακτικά Ημερίδας για τα 100 Χρόνια από την Έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων	2013	3.40
76	92	Το Εκστρατευτικό Σώμα της Ελλάδας στην Κορέα, (1950-1955) - Τόμος Β΄, Συμπληρωματικοί Πίνακες Προσωπικού	2014	0.68
77	93	Σέξτου Ιουλίου Φροντίνου Στρατηγήματα	2015	0.96
78	301	The Northern Epirus Struggle	2002	6.79
79	94	The Warrior 's Ethos, the National Psyche and Soldierly	2016	1.79
80	95	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο - Τόμος Α΄	2017	1.75
81	96	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο - Τόμος Β΄	2019	2.05
82	97	The Hellenic Expeditionary Force in Korea (1950-55)	2020	4.54
83	98	Lemnos Island, Armistice of Moudros and the End of World War	2020	3.05

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθευθούν, κατόπιν συνεννόησης, τις παραπάνω εκδόσεις όλο το έτος –εκτός από τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο– από τα παρακάτω σημεία:

- ΤΥΕΣ/Β΄ Δνση, Λ. Μεσογείων 227-231, ΣΤΓ 1020 (Στρατόπεδο Παπάγου), τηλ: 210 655 2673.
- Γραφείο Ενημέρωσης Κοινού, Λ. Μεσογείων 227-231 (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας), τηλ: 210 659 8661, 210 659 8666.
- ΕΚΕΜΣ Αθήνας (τηλ: 210 765 2478, 210 767 5495).
- Στρατιωτικό Πρατήριο 1ης Στρατιάς.
- Στρατιωτικά Πρατήρια Κοζάνης, Βέροιας, Θεσσαλονίκης & Ξάνθης.

Η τιμή διάθεσης των βιβλίων σε τρίτους, πλην του προσωπικού του ΥΕΘΑ, προσαυξάνεται κατά 100%.